

TAIPALSAARI

RIUTANNIEMI

MYLLYKARTANON TILAN (831-429-1-72) LAAVUPALSTA

LUONTOINVENTOINTI

Jouko Sipari

SISÄLLYSLUETTELO

JOHDANTO	3
MENETELMÄT	3
ALUEEN KUVAUS JA INVENTOINNIN TULOKSET	4

LIITTEET

Kansikuva: Laavupalstan jyrkkä rantakallio järven puolelta kuvattuna.

JOHDANTO

Taipalsaaren Riutanniemen Myllykartanon tilan ns. laavupalstalla tehtiin maankäyttö- ja rakennuslain mukainen luonto- ja maisemainventointi heinäkuussa 2020 (LIITTEET, Kartta 1.). Työssä inventoitiin suunnittelualueen luonnonsuojelulain 29§ mukaiset suojellut luontotyypit, metsälain 10§ mukaiset erityisen tärkeät elinympäristöt, vesilain 15a§ ja 17a§ tarkoittamat pienvedet sekä muut arvokkaat kohteet. Suunnittelualueen eläin- ja kasvilajiston inventoinnissa arvioitiin uhanalaisten lajien (Luonnonsuojelulaki 46§) ja erityistä suojelua tarvitsevien lajien (LSL 47§) sekä luontodirektiivin liitteen IV(a) lajien esiintymisalueiksi sopivia kohteita.

Lajistoa koskeva selvitystyö keskittyi kasvistoon. Muu lajisto ja muut mahdolliset luontoarvot, joilla voisi olla merkitystä alueen maankäyttöä suunniteltaessa, käytiin läpi kasvistoselvityksen yhteydessä. Nisäkkäistä selvitettiin mahdollista liito-oravan (*Pteromys volans*) esiintymistä suunnittelualueella. Suunnittelualueen maaperä- ja vesiolosuhteita arvioitiin kunkin alueen ekologiaa ja käytettävyyttä silmällä pitäen.

TUTKIMUSMENETELMÄT

Lajisto tutkittiin kartoittamalla alue systemaattisesti läpi. Lajiston lisäksi kartoituksen yhteydessä tutkittiin alueelta myös mahdolliset rauhoitettavat tai suojelua vaativat biotoopit sekä mahdolliset uhanalaisille lajeille soveltuvat elinympäristöt, merkittävät maisemakokonaisuudet sekä mahdolliset muut arvokkaat luontotekijät sekä arvioitiin alueen maaperä- ja vesiolosuhteita ekologiselta ja maankäytön suunnittelun kannalta maastokarttoja hyväksi käyttäen.

Liito-oravan mahdollista esiintymistä tai merkkejä esiintymisestä suunnittelualueella seurattiin aktiivisesti tarkastamalla kaikki suunnittelualueilla todetut kolopuut sekä tarkastamalla kaikki lajille mahdollisesti sopivat elinympäristöt. Linnustoa inventoitiin kasvi-inventoinnin ohessa.

Havainnot ja arviot kirjattiin systemaattisesti ylös havainnointipaikalla. Maastotöiden yhteydessä on kerätty suunnittelualueesta myös kuva-aineisto, jota on käytetty hyväksi inventoinnin tulosten kokoamisessa sekä raportin laadinnassa. Raportissa on esitetty inventoinnin tulosten lisäksi tulosten perusteella tehdyt suositukset maankäytön suunnittelua varten.

ALUEEN KUVAUS JA INVENTOINNIN TULOKSET

Laavupalstan suunnittelualue on luode-kaakko -suuntainen pitkänomainen alue (LIITTEET, Kartta1.). Suunnittelualue on kalliainen, kookasta mäntymetsää kasvava alue (Kuva 1.), jonka kaakkoisosassa on alavaa, loivasti luoteeseen nousevaa kalliomaastoa (Kuva 2.). Kaakkoisosan rannassa on todettavissa silokalliota lähellä vedenpinnan tasoa. Suunnittelualueen keskiosat ja luoteispää ovat korkeaa kallioaluetta, joka rajautuu järveen jyrkkinä rantakallioina erityisesti suunnittelualueen keskiosissa (kansikuva). Luoteeseen päin mentäessä rantakalliot viettävät järveen enemmän porrasmaisesti (Kuva 3.) ja aivan luoteispää on melko loivana viettävää kallioista rinnemaata. Kalliojyrkänten laki ja rantakalliot ovat pyöreää silokalliota (Kuva 4.).

Kuva 1. Lakialueen MT-männikköä. Laavurakennelmat näkyvät kuvan takaosassa.

Kuva 2. Kuva suunnittelualueen kaakkoispäästä. Kallioperä nousee loivana rinnemaana luoteeseen.

Kuva 3. Rantakallion jyrkännettä suunnittelualueen keskiosassa.

Kuva 4. Luoteisosan rannan silokalliota. Kallioiden kasvillisuus on paikoin välttynyt kulumiselta.

Suunnittelualueen koillisreunassa on laavu, jonne kaakosta menee huoltotie (Kuvat 1. ja 2.). Lakialueella risteilee runsaasti polkuja, joista monet johtavat rantakallioita kohti. Rantakallioilla on polkujen lisäksi useita nuotiopaikkoja, joilta kasvillisuus on kulunut pois (Kuva 5.).

Suunnittelualueen kaakkoispään alavimmat alueet lähellä rantaa ovat lehtipuuvaltaista OMaT -lehtoa (esim. Kuvan 2 etureunassa havaittavissa). Rannasta pois päin metsätyyppi vaihtuu kapean lehtomaisen kankaan vyöhykkeen (OMT) kautta ylärinteen tuoreeksi kankaaksi (MT). Suunnittelualueen lakialueet sekä luoteispää ovat mäntyä kasvavaa tuoretta kangasta (MT) (esim. Kuva 1.), joka muuttuu lähellä kalliojyrkännettä kuivaksi kankaaksi (VT) ja aivan kallioalueen järven puoleisessa reunassa paikoin karuksi kankaaksi (CIT). Kallion lakialue on mäntyvaltainen ja männikkö jatkuu aivan kalliojyrkänteen reunalle asti. Yksittäiset silokalliorinteet sekä luoteisosan lähellä vesirajaa olevat pienet silokallioalueet ovat lähes puuttomia kasvaen poronjäkälää ja paikoin mm. kalliokohokkia ja lampaannataa (Kuva 6.). Laakeimmat ja helppokulkuisimmat silokallioalueet ovat voimakkaasti kuluneet eivätkä ne ole enää jäkäläpeitteisiä (esim. Kuva 5.).

Kaakkoisosan pienen lehtomaisen alueen kasvilajisto todettiin monipuoliseksi mutta tavanomaiseksi. suunnittelualueen lakiosien ja luoteispään tuoreiden kankaiden ja kuvien kankaiden kasvilajisto todettiin tavanomaiseksi kangasmetsien lajistoksi. Rantakalliot ja kalliojyrkänteet ovat puuston peittämiä. Laakeimmat silokalliot ovat niukkapuustoisempia mutta pitkälle kuluneita eivätkä ole enää metsälain tarkoittamia luonnontilaisia kalliomänniköitä (esim. Kuva 5.).

Kuva 5. Näköala- ja nuotiopaikka kalliojyrkänteen laella.

Kuva 6. Luoteisosan kulumiselta säilyneellä rantakalliolla oli todettavissa mm. kalliokohokkia.

Suunnittelualueen linnusto todettiin tavanomaiseksi havumetsien lajistoksi (mm. mustarastas, peippo ja punarinta). Liito-oravaa, merkkejä liito-oravan oleskelusta suunnittelualueella tai liito-oravalle soveliaita elinympäristöjä ei todettu.

Jyrkimmiltä osiltaan rantakalliot ovat maisemallisesti merkittäviä (LIITTEET, Kartta 1.). Ne ovat kuitenkin laajalti retkeilijöiden käytössä (polkuja ja nuotiopaikkoja) ja alueella on todettavissa voimakasta kulumista.

Suositus. Alueella ei todettu rauhoitettuja tai uhanalaisia kasvilajeja, uhanalaisia lintulajeja tai uhanalaisille lajeille (direktiivin IV(a) lajit) soveltuvia elinympäristöjä, jotka olisi erityisesti huomioitava maankäytön suunnittelussa. Suunnittelualueen rantakalliot ovat maisemallisesti merkittäviä. Kallioalueelle tulisi välttää rakentamista kiinteitä rakennuksia maisemallisista syistä eikä kallioalueen puustoa tulisi avohakata maisemallisista syistä. Kallioalue on kuitenkin intensiivisessä retkeily- ja vapaa-ajankäytössä. Jos alue säilyy retkeily- ja vapaa-ajankäytössä, tulisi retkeilijöiden liikkumista kallioalueella ohjata lisäkulumisen

välttämiseksi kunnostamalla nuotiopaikat ja näköalapaikat sekä ohjaamalla kallioalueella liikkumista käytetyimmille poluille mm. ohjeistuksella (esim. laavulla voisi olla lyhyt ohjeistus kallioalueella kulkemiseen) sekä laittamalla käytetyimmille poluille puukaiteet polun rannan puolelle, jolloin siirtyminen kallioalueen laelta rantakallioille ohjautuisi selkeämmin tietyille poluille ja tietyille jo käytössä kuluneille rantakallioille.

Tampereella 11.11.2020

Jouko Sipari

Jouko Sipari tmi

Katajikonkatu 1 F 19

33820 Tampere

jouko.sipari@saunalahti.fi

p. 040 - 70 44 750

LIITTEET

Kartta 1. Riutanniemen suunnittelualue (ns. laavupalsta).